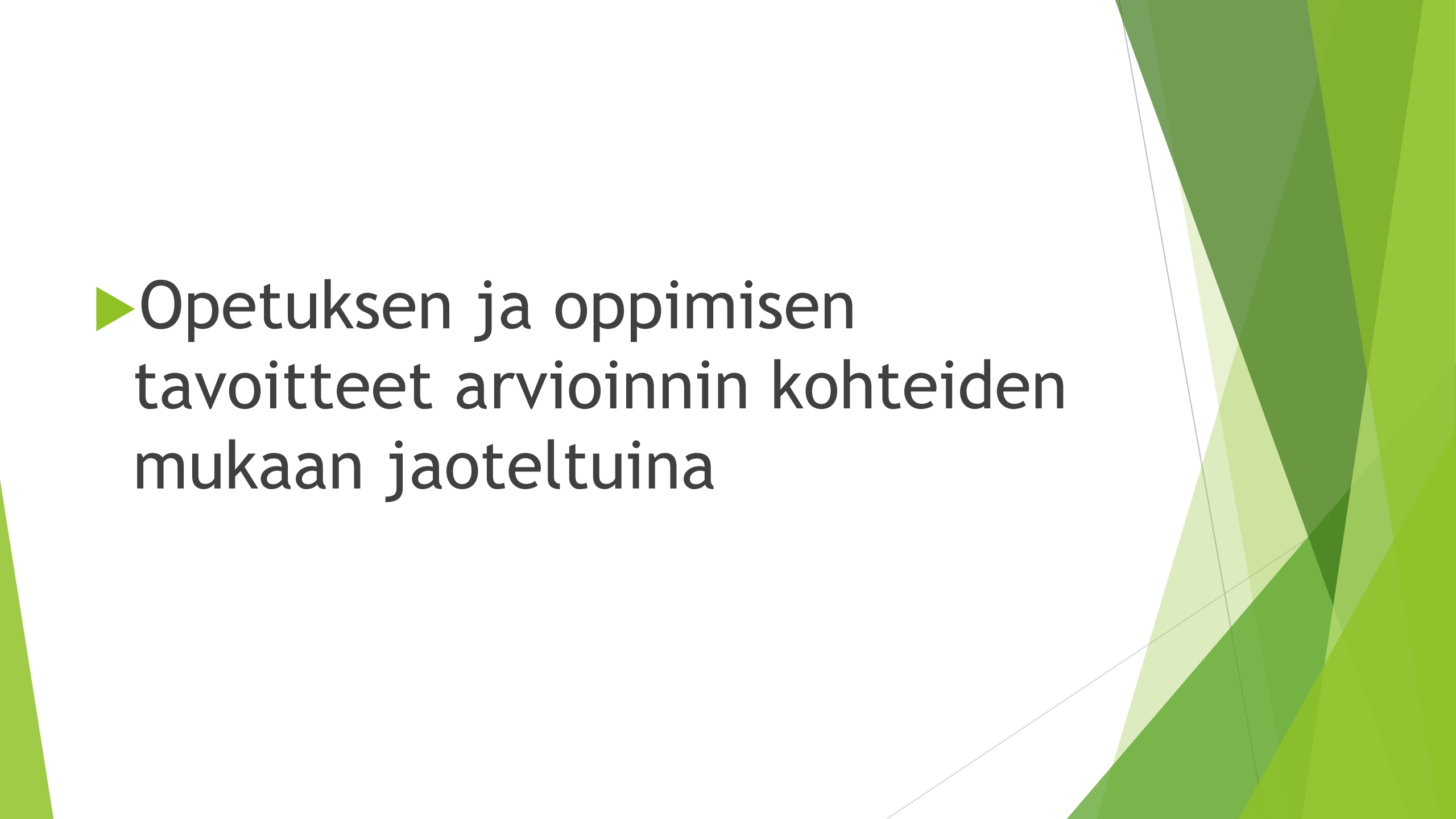

Yhteiskuntaopin päättöarvioinnin kriteerit

-
- The background of the slide features abstract, overlapping green geometric shapes, primarily triangles and polygons, in various shades of green, creating a modern and dynamic visual effect.
- ▶ Opetuksen ja oppimisen tavoitteet arvioinnin kohteiden mukaan jaoteltuina

Merkitys, arvot ja asenteet

Ei vaikuta arviointiin

Opetuksen tavoite

- ▶ T1 ohjata oppilasta syventämään kiinnostustaan ympäröivään yhteiskuntaan ja yhteiskuntaoppiin tiedonalana
- ▶ T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan eettistä arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin

Oppimisen tavoite

- ▶ Oppilas syventää kiinnostustaan yhteiskuntaan ja yhteiskuntaoppiin tiedonalana sekä harjaannuttaa eettistä arviointikykyään inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin liittyen

Yhteiskunnassa tarvittavien tietojen ja taitojen omaksuminen sekä yhteiskunnallinen ymmärrys

Opetuksen tavoite

- ▶ T3 ohjata oppilasta hahmottamaan oikeusvaltion periaatteita, ihmisoikeuksien yleismaailmallista merkitystä sekä syventämään tietojaan suomalaisen oikeusjärjestelmän toiminnasta
- ▶ T4 ohjata oppilasta syventämään ja pitämään ajan tasalla yhteiskuntaa, talouden toimintaa ja yksityistä taloudenpitoa koskevia tietojaan ja taitojaan sekä arvioimaan kriittisesti median roolia ja merkitystä

Oppimisen tavoite

- ▶ Oppilas hahmottaa oikeusvaltion periaatteita, ihmisoikeuksien yleismaailmallista merkitystä ja syventää tietojaan suomalaisen oikeusjärjestelmän periaatteista. Oppilas syventää ja pitää ajan tasalla yhteiskuntaa, talouden toimintaa ja yksityistä taloudenpitoa koskevia tietojaan ja taitojaan sekä arvioi kriittisesti median roolia ja merkitystä

Yhteiskunnallisen tiedon käyttäminen ja soveltaminen 1/3

Opetuksen tavoite

- ▶ T5 rohkaista oppilasta kehittymään yritteliääksi ja vastuulliseksi taloudelliseksi toimijaksi, joka tuntee yrittäjyyttä ja työelämää sekä niiden tarjoamia mahdollisuuksia ja osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan
- ▶ T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan yhteiskunnallista toimintaa sekä eri yhteisöjä ja vähemmistöryhmiä monipuolisesti ja avarakatseisesti

Oppimisen tavoite

- ▶ Oppilas kehittyy yritteliääksi ja vastuulliseksi taloudelliseksi toimijaksi, joka tuntee yrittäjyyttä ja työelämää sekä niiden tuomia mahdollisuuksia ja osaa suunnitella tulevaisuuttaan. Oppilas tarkastelee yhteiskunnallista toimintaa sekä eri yhteisöjä ja vähemmistöryhmiä monipuolisesti ja avarakatseisesti.

Yhteiskunnallisen tiedon käyttäminen ja soveltaminen 2/3

Opetuksen tavoite

- T7 ohjata oppilasta ymmärtämään yhteiskunnallisen päätöksenteon periaatteita ja demokraattisia toimintatapoja paikallisella, kansallisella ja Euroopan unionin tasolla sekä globaalisti ja toimimaan aktiivisena, omaa lähiyhteisöä kehittävänä kansalaisena

Oppimisen tavoite

- Oppilas ymmärtää yhteiskunnallisen päätöksenteon periaatteita ja demokraattisia toimintatapoja paikallisella, kansallisella ja Euroopan unionin tasolla sekä globaalisti. Oppilas oppii toimimaan aktiivisena, omaa lähiyhteisöä kehittäväällä tavalla.

Yhteiskunnallisen tiedon käyttäminen ja soveltaminen 3/3

Opetuksen tavoite

- ▶ T8 ohjata oppilasta talouden perusteiden ymmärtämiseen, oman talouden hallintaan ja vastuulliseen kuluttamiseen kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti
- ▶ T9 ohjata oppilasta laajentamaan yhteiskunnallisia näkemyksiään, osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja keskusteluun sekä käyttämään mediataitojaan ja tietojaan yhteiskunnasta omien käsitystensä muodostamisessa ja kansalaisena toimimisessa

Oppimisen tavoite

- ▶ Oppilas oppii ymmärtämään talouden perusteet, oman talouden hallintaa ja vastuulliseen kuluttamiseen kestävän kehityksen mukaisesti. Oppilas laajentaa yhteiskunnallisia näkemyksiään, osallistuu yhteiskunnalliseen toimintaan ja keskusteluun sekä käyttää mediataitojaan ja tietojaa yhteiskunnasta omien käsitystensä muodostamisessa ja kansalaisena toimimisessa.

Osaamisen kuvaukset arvosanoittain

Opettajan versio

T1 Oppilas kiinnostuu ympäröivästä yhteiskunnasta ja yhteiskuntaopista tiedonalana

T2 Oppilas harjaannuttaa eettistä arviointikykyään inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin liittyen

T3 Oppilas tunnistaa esimerkeistä ihmisoikeuksia sekä oikeusvaltion keskeisiä toimijoita ja toimintaperiaatteita

T4 Oppilas tunnistaa ohjatusti yhteiskuntaan ja talouteen liittyviä asioita. Oppilas löytää ohjatusti yhteiskuntaa ja taloutta koskevaa tietoa hänelle annetusta lähteestä sekä antaa ohjatusti esimerkin median toiminnasta tiedon välittäjänä.

T9 Oppilas antaa ohjatusti esimerkkejä keinoista osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnassa. Oppilas ottaa kantaa yhteiskunnalliseen aiheeseen.

5

T8 Oppilas osoittaa ohjatusti tuntevansa joitakin taloudellisen toiminnan muotoja (kuten kuluttaminen, säästäminen). Oppilas osoittaa tunnistavansa ohjatusti yksilön keinoja vaikuttaa kestävään tulevaisuuteen.

T7 Oppilas osoittaa tunnistavansa ohjatusti demokraattisen päätöksenteon tunnuspiirteitä. Oppilas osoittaa esimerkeistä, miten demokraattinen päätöksenteko ilmenee hänen lähiyhteisössään.

T6 Oppilas osoittaa tunnistavansa esimerkkien avulla suomalaisessa yhteiskunnassa olevia yhteisöjä ja vähemmistöryhmiä.

T5 Oppilas osoittaa tunnistavansa ohjatusti palkkatyön ja yrittäjyyden eroja sekä palkkatyötä ja yrittäjyyttä edustavia ammatteja.

T1 Oppilas kiinnostuu ympäröivästä yhteiskunnasta ja yhteiskuntaopista tiedonalana.

T2 Oppilas harjaannuttaa eettistä arviointikykyään inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin liittyen.

T3 Oppilas kuvailee ihmisoikeuksia, oikeusvaltion toimijoita ja toimintaperiaatteita. Oppilas löytää ohjatusti tietoa laista ja oikeudesta.

T4 Oppilas kuvailee esimerkkien avulla yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä ja toimintaa. Oppilas löytää eri lähteistä tietoa yhteiskunnasta ja taloudesta ja havaitsee eroja tietolähteiden antamissa tiedoissa. Oppilas kuvailee median vaikutusta omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

T9 Oppilas antaa esimerkkejä tavoista osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnallisesti. Oppilas perustelee mielipiteitä yhteiskunnallisista aiheista.

7

T8 Oppilas selittää taloudellisen toiminnan eri muotojen merkitystä yksilön taloudessa. Oppilas kuvailee, mitä vaatimuksia kestävä tulevaisuus asettaa koti- ja kansantaloudelle sekä yksilön taloudenpidolle.

T7 Oppilas kuvailee demokraattisen päätöksenteon tunnuspiirteitä paikallisella, kansallisella ja Euroopan unionin tasolla. Oppilas kuvailee, millä eri tavoin demokraattisia toimintatapoja voidaan toteuttaa hänen lähiyhteisössään.

T6 Oppilas kuvailee erilaisia yhteisöjä ja vähemmistöryhmiä sekä niiden asemaa suomalaisessa yhteiskunnassa.

T5 Oppilas kuvailee palkkatyön ja yrittäjyyden piirteitä. Oppilas kertoo, mitä mahdollisuuksia palkkatyö ja yrittäjän ammatti tarjoavat yksilölle.

T1 Oppilas kiinnostuu ympäröivästä yhteiskunnasta ja yhteiskuntaopista tiedonalana

T2 Oppilas harjaannuttaa eettistä arviointikykyään inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin liittyen

T3 Oppilas erittelee, miten ihmisoikeus- ja oikeusvaltioperiaatteet ilmenevät Suomessa ja maailmassa. Oppilas hankkii ja esittää tietoja laista ja oikeudesta asianmukaista tietolähdettä käyttäen.

T4 Oppilas hankkii tietoa yhteiskunnasta ja taloudesta eri lähteitä käyttäen sekä vertailee lähteiden tietoja keskenään. Oppilas erittelee median roolia yksilöiden elämässä ja sen toimintaa julkisen keskustelun osana.

T9 Oppilas osallistuu yhteiskunnallis-poliittisten kysymysten käsittelyyn ja vertailee erilaisia tapoja vaikuttaa. Oppilas perustelee monipuolisesti mielipiteitä yhteiskunnallisista aiheista..

8

T8 Oppilas erittelee taloudellisen toiminnan eri muotojen merkitystä kansantaloudessa. Oppilas erittelee, mitä vaatimuksia kestävä tulevaisuus asettaa koti- ja kansantaloudelle sekä yksilön taloudenpidolle.

T7 Oppilas erittelee, miten eri päätöksentekotavat edistävät demokratiaa ja miten demokraattista päätöksentekoa tuetaan paikallisella, kansallisella, Euroopan unionin ja globaalilla tasolla. Oppilas soveltaa demokraattisia toimintatapoja omassa lähiyhteisössään.

T6 Oppilas erittelee erilaisten väestöryhmien asemaan vaikuttavia tekijöitä yhteiskunnassa.

T5 Oppilas erittelee palkkatyön ja yrittäjyyden asemaa yhteiskunnassa. Oppilas vertailee palkkatyön ja yrittäjyyden tarjoamia mahdollisuuksia yksilölle.

T1 Oppilas kiinnostuu ympäröivästä yhteiskunnasta ja yhteiskuntaopista tiedonalana

T2 Oppilas harjaannuttaa eettistä arviointikykyään inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin liittyen

T3 Oppilas arvioi ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen toteutumista yhteiskunnassa. Oppilas käyttää lakia ja oikeutta koskevia tietolähteitä ongelmanratkaisua vaativissa tehtävissä.

T4 Oppilas hankkii ja erittelee yhteiskuntaa ja taloutta käsittelevää tietoa eri näkökulmia huomioon ottavalla ja kriittisellä tavalla. Oppilas arvioi kriittisesti median toimintaa ja mediavaikuttamista yhteiskunnassa.

T9 Oppilas osallistuu rakentavasti yhteiskunnallis-poliittisten kysymysten käsittelyyn sekä esittää arvioita niistä käytävästä keskustelusta.

9

T8 Oppilas perustelee kestävää tulevaisuutta edistäviä ratkaisuja ja arvioi niiden vaikutuksia koti- ja kansantalouksille. Oppilas arvioi annetun aineiston pohjalta yksilön taloudenpitoa koskevia suunnitelmia kestävän talouden näkökulmasta..

T7 Oppilas arvioi annetun aineiston pohjalta, miten demokratian päämäärät toteutuvat päätöksenteossa eri tasoilla. Oppilas soveltaa monipuolisesti demokraattisia toimintatapoja lähiyhteisössään ja laatii perusteltuja ehdotuksia niiden kehittämiseksi .

T6 Oppilas arvioi keinoja, joilla voidaan tukea väestöryhmien yhdenvertaisuutta yhteiskunnassa.

T5 Oppilas analysoi palkkatyön ja yrittäjyyden merkitystä yhteiskunnassa. Oppilas arvioi palkkatyön ja yrittäjyyden merkitystä yksilölle.

Osaamisen
kuvaukset
arvosanoittain

Miten havainnollistaa
tavoitteita oppilaalle?

Kiinnostun
ympäröivästä
yhteis-
kunnasta ja
yhteiskunta-
opista

Osaan harjoittaa
eettistä arviointikykyä
liittyen erilaisiin
inhimillisiin,
yhteiskunnallisiin ja
taloudellisiin
kysymyksiin.

Tunnistan esimerkistä
ihmisoikeuksia sekä
oikeusvaltion
keskeisiä toimijoita ja
toimintaperiaatteita.

Tunnistan ohjatusti
yhteiskuntaan ja talouteen
liittyviä asioita. Löydän ohjatusti
yhteiskuntaa ja taloutta
koskevaa tietoa minulle
annetusta lähteestä sekä annan
ohjatusti esimerkin median
toiminnasta tiedon välittäjänä.

Annan esimerkkejä keinoista
osallistua ja vaikuttaa
yhteiskunnassa. Otan kantaa
yhteiskunnalliseen
aiheeseen.

5

Tunnistan ohjatusti
palkkatyön ja
yrittäjyyden eroja
sekä palkkatyötä ja
yrittäjyyttä
edustavia
ammatteja.

Tunnen joitakin taloudellisen
toiminnan muotoja (kuten
kuluttaminen, säästäminen).
Tunnistan yksilön keinoja
vaikuttaa kestävään
tulevaisuuteen.

Tunnistan ohjatusti
demokraattisen
päättöksenteon
tunnuspiirteitä.
Osoitan esimerkeistä,
miten demokraattinen
päättöksenteko ilmenee
lähiyhteisössäni.

Tunnistan
esimerkkien avulla
suomalaisessa
yhteiskunnassa
olevia yhteisöjä tai
vähemmistöryhmiä.

Arviointimenetelmiä

- ▶ Merkitys, arvot ja asenteet
T1 T2
- ▶ Yhteiskunnassa tarvittavien tietojen ja taitojen omaksuminen sekä yhteiskunnallinen ymmärrys
T3, T4
- ▶ Yhteiskunnallisen tiedon käyttäminen ja soveltaminen
T5, T6, T7, T8, T9
- ▶ Ei käytetä arvioivanan muodostamisen perusteena
- ▶ Uutiskatsaukset, väittelyharjoitukset, oman budjetin seuranta, kokeet, ryhmä- ja parityöt, pistokkaat, esseet..
- ▶ Uutiskatsaukset, väittelyharjoitukset, kokeet, ryhmä- ja parityöt, pistokkaat, osallisuusryhmiin kuuluminen, esseet ..

Esimerkki osaamisen kuvauksesta

Esimerkkinä S2
Arvosana 5

Kiinnostun
ympäröivästä
yhteiskunnasta ja
yhteiskuntaopista

Osaan harjoittaa
eettistä
arviointikykyä liittyen
erilaisiin inhimillisiin,
yhteiskunnallisiin ja
taloudellisiin
kysymyksiin.

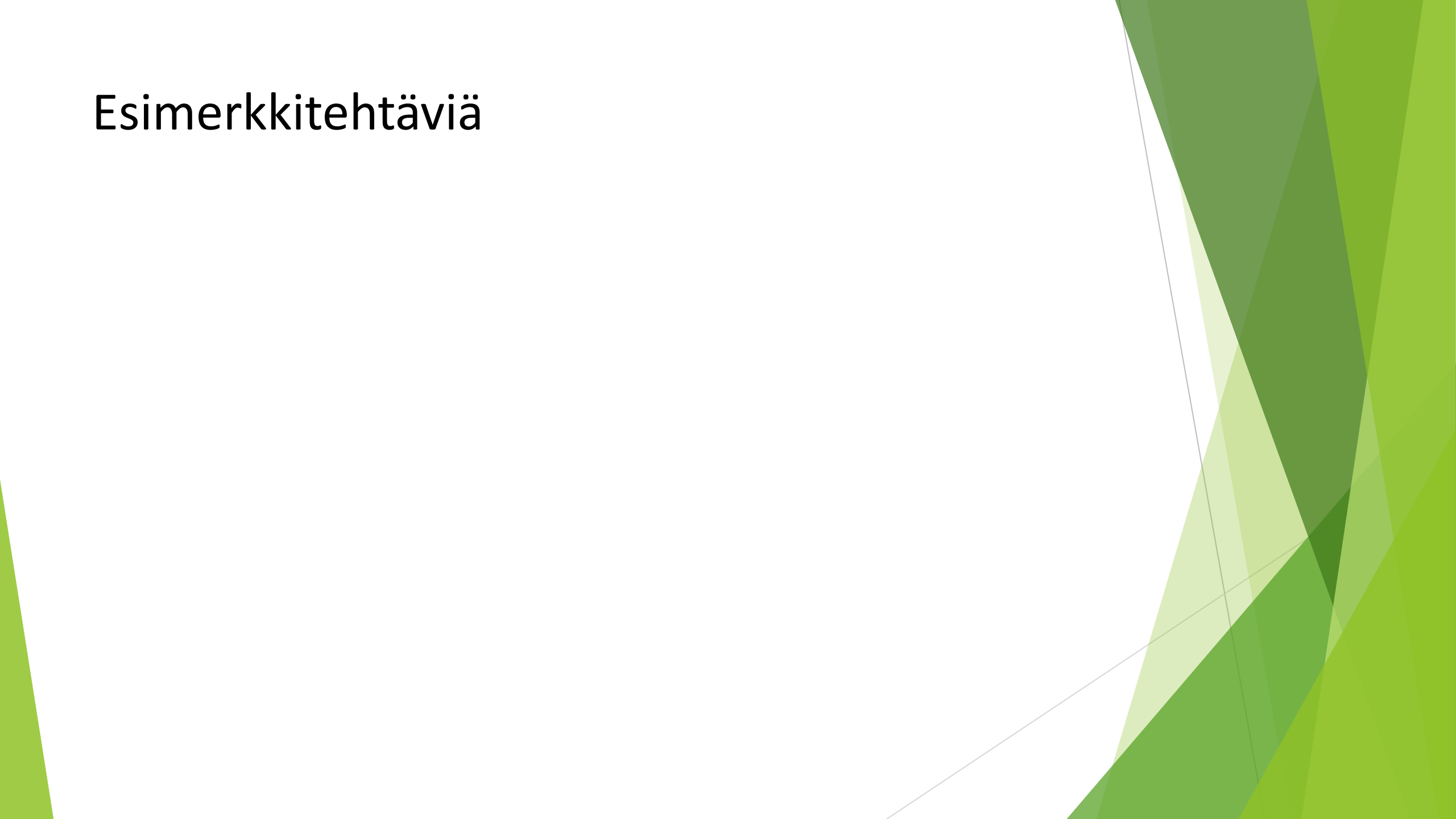
Tunnistan esimerkistä
ihmisoikeuksia sekä
oikeusvaltion keskeisiä
toimijoita ja
toimintaperiaatteita
sekä ymmärrän niiden
merkityksen
demokratialle.

Tunnistan demokratioihin
ja diktatuureihin liittyviä
eroavaisuuksia. Löydän
ohjatusti niitä koskevaa
tietoa annetusta lähteestä
sekä annan esimerkin
median toiminnasta tiedon
välittäjänä demokratioissa
ja diktatuureissa.

5
S2
Demokratia

Tunnistan
suomalaisessa
yhteiskunnassa
olevia yhteisöjä ja
vähemmistöryhmiä.

Esimerkkitehtäviä

T4 Ohjata oppilasta syventämään ja pitämään ajan tasalla yhteiskuntaa, talouden toimintaa ja yksityistä taloudenpitoa koskevia tietojaan ja taitojaan sekä arvioimaan kriittisesti median roolia ja merkitystä.

5	7	8	9
Oppilas tunnistaa ohjatusti yhteiskuntaan ja talouteen liittyviä asioita. Oppilas löytää ohjatusti yhteiskuntaa ja taloutta koskevaa tietoa hänelle annetusta lähteestä sekä antaa ohjatusti esimerkin median toiminnasta tiedon välittäjänä.	Oppilas kuvailee esimerkkien avulla yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä ja toimintaa. Oppilas löytää eri lähteistä tietoa yhteiskunnasta ja taloudesta ja havaitsee eroja tietolähteiden antamissa tiedoissa. Oppilas kuvailee median vaikutusta omassa elämässään ja yhteiskunnassa.	Oppilas hankkii tietoa yhteiskunnasta ja taloudesta eri lähteitä käyttäen sekä vertailee lähteiden tietoja keskenään. Oppilas erittelee median roolia yksilöiden elämässä ja sen toimintaa julkisen keskustelun osana.	Oppilas hankkii ja erittelee yhteiskuntaa ja taloutta käsittelevää tietoa eri näkökulmia huomioon ottavalla ja kriittisellä tavalla. Oppilas arvioi kriittisesti median toimintaa ja mediavaikuttamista yhteiskunnassa.

T4

Uutiskatsaus

- ▶ Valitse ajankohtainen uutinen
- ▶ Pohdi, miksi valitsit juuri tämän uutisen
- ▶ Etsi samasta uutisesta tietoja myös muista lähteistä
- ▶ Mieti, mitä uutinen kertoo sinulle ja laajemmin koko yhteiskunnalle
- ▶ Pohdi median roolia tiedonvälittäjänä

T4 Ohjata oppilasta syventämään ja pitämään ajan tasalla yhteiskuntaa, talouden toimintaa ja yksityistä taloudenpitoa koskevia tietojaan ja taitojaan sekä arvioimaan kriittisesti median roolia ja merkitystä

5	7	8	9
Oppilas tunnistaa ohjatusti yhteiskuntaan ja talouteen liittyviä asioita. Oppilas löytää ohjatusti yhteiskuntaa ja taloutta koskevaa tietoa hänelle annetusta lähteestä sekä antaa ohjatusti esimerkin median toiminnasta tiedon välittäjänä.	Oppilas kuvailee esimerkkien avulla yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä ja toimintaa. Oppilas löytää eri lähteistä tietoa yhteiskunnasta ja taloudesta ja havaitsee eroja tietolähteiden antamissa tiedoissa. Oppilas kuvailee median vaikutusta omassa elämässä ja yhteiskunnassa.	Oppilas hankkii tietoa yhteiskunnasta ja taloudesta eri lähteitä käyttäen sekä vertailee lähteiden tietoja keskenään. Oppilas erittelee median roolia yksilöiden elämässä ja sen toimintaa julkisen keskustelun osana.	Oppilas hankkii ja erittelee yhteiskuntaa ja taloutta käsittelevää tietoa eri näkökulmia huomioon ottavalla ja kriittisellä tavalla. Oppilas arvioi kriittisesti median toimintaa ja mediavaikuttamista yhteiskunnassa.
Oppilas löytää yhteiskunnallisen uutisen annetusta lähteestä ja esittää sen luokalle.	Oppilas löytää uutisen valitsemastaan lähteestä. Hän havaitsee, että samasta aiheesta voi olla erilaisia tietoja eri lähteissä. Hän osaa kertoa uutisen avulla yhteiskunnan tai talouden ilmiöistä. Oppilas osaa kertoa, mikä vaikutus uutisella on hänen elämässään ja yhteiskunnassa yleisesti.	Oppilas hankkii uutisen, josta on tietoa eri lähteissä. Hän osaa verrata lähteiden tietoja keskenään. Oppilas kertoo median roolista yksilöiden elämässä ja sen toiminnasta julkisen keskustelun osana kyseessä olevan uutisen kautta.	Oppilas hankkii uutisen ja käsittelee sitä eri näkökulmia huomioon ottavalla ja kriittisellä tavalla. Oppilas arvioi kriittisesti median toimintaa ja mediavaikuttamista yhteiskunnassa.

T8 ohjata oppilasta talouden perusteiden ymmärtämiseen, oman talouden hallintaan ja vastuulliseen kuluttamiseen kestävän kehityksen mukaisesti

5	7	8	9
Oppilas osoittaa ohjatusti tuntevansa joitakin taloudellisen toiminnan muotoja (kuten kuluttaminen ja säästäminen). Oppilas osoittaa tunnistavansa ohjatusti yksilön keinoja vaikuttaa kestävään tulevaisuuteen.	Oppilas selittää taloudellisen toiminnan eri muotojen merkitystä yksilön taloudessa. Oppilas kuvailee, mitä vaatimuksia kestävä tulevaisuus asettaa koti- ja kansantaloudelle sekä yksilön taloudenpidolle.	Oppilas erittelee taloudellisen toiminnan eri muotojen merkitystä kansantaloudessa. Oppilas erittelee, mitä vaatimuksia kestävä tulevaisuus asettaa koti- ja kansantaloudelle sekä yksilön taloudenpidolle.	Oppilas perustelee kestävää tulevaisuutta edistäviä ratkaisuja ja arvioi niiden vaikutuksia koti- ja kansantalouksille. Oppilas arvioi annetun aineiston pohjalta yksilön taloudenpitoa koskevia suunnitelmia kestävän talouden näkökulmasta.

T8

Oman talouden seuranta

- ▶ Tee kahden viikon tulot/menot -seuranta
- ▶ Merkitse aloituspäivänä oleva varallisuutesi ylös
- ▶ Tee taulukko, johon merkitset tulot ja menot päivittäin
- ▶ Huomaa, että esimerkiksi puhelinlaskusi on meno ja toisaalta myös tulo, jos huoltajasi maksaa ko. laskun
- ▶ Taulukkoon ei tarvitse merkitä perheen yhteisiä asumis- ja ruokamenoja
- ▶ Seurannan jälkeen; tarkistele kulutustottumuksiasi kriittisesti ja pohdi niiden vaikutusta globaalisti
- ▶ Lisämateriaali kysymyksineen?

T8 Ohjata oppilasta talouden perusteiden ymmärtämiseen, oman talouden hallintaan ja vastuulliseen kuluttamiseen kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti

5	7	8	9
Oppilas osoittaa ohjatusti tuntevansa joitakin taloudellisen toiminnan muotoja (kuten kuluttaminen ja säästäminen). Oppilas osoittaa tunnistavansa ohjatusti yksilön keinoja vaikuttaa kestävään tulevaisuuteen. Oppilas laatii tulo- ja menoseurantataulukon. Hän osaa selittää oman kulutuksensa. (Lisämateriaalin kysymykset?)	Oppilas selittää taloudellisen toiminnan eri muotojen merkitystä yksilön taloudessa. Oppilas kuvailee, mitä vaatimuksia kestävä tulevaisuus asettaa koti- ja kansantaloudelle sekä yksilön taloudenpidolle. Oppilas laatii tulo- ja menoseurantataulukon. Hän ymmärtää ostamisen ja säästämisen merkityksen omaan talouteensa. Hän osaa kuvailla kestävä tulevaisuuden vaatimuksia oman kuluttamisensa kautta (+lisämateriaali)	Oppilas erittelee taloudellisen toiminnan eri muotojen merkitystä kansantaloudessa. Oppilas erittelee, mitä vaatimuksia kestävä tulevaisuus asettaa koti- ja kansantaloudelle sekä yksilön taloudenpidolle. Oppilas laatii tulo- ja menoseurantataulukon. Hän erittelee, mitä vaatimuksia kestävä tulevaisuus asettaa hänen taloudenpidolle sekä taloudenpidolle laajemminkin. (+lisämateriaali)	Oppilas perustelee kestävä tulevaisuutta edistäviä ratkaisuja ja arvioi niiden vaikutuksia koti- ja kansantalouksille. Oppilas arvioi annetun aineiston pohjalta yksilön taloudenpitoa koskevia suunnitelmia kestävä talouden näkökulmasta. Oppilas laatii tulo- ja menoseurantataulukon. Hän tarkistelee omaa kulutustaan kestävä kehityksen kannalta. Hän osaa pohtia omaa kulutustaan ja ostojaan sekä niiden vaikutusta kansantaloudelle (+lisämateriaali)

T7 ohjata oppilasta ymmärtämään yhteiskunnallisen päätöksenteon periaatteita ja demokraattisia toimintatapoja paikallisella, kansallisella ja Euroopan unionin tasolla sekä globaalisti ja toimimaan aktiivisena, omaa lähiyhteisöä kehittävänä kansalaisena

5	7	8	9
Oppilas osoittaa tunnistavansa ohjatusti demokraattisen päätöksenteon tunnuspiirteitä. Oppilas osoittaa esimerkeistä, miten demokraattinen päätöksenteko ilmenee hänen lähiyhteisössään.	Oppilas kuvailee demokraattisen päätöksenteon tunnuspiirteitä paikallisella, kansallisella ja Euroopan unionin tasolla. Oppilas kuvailee, millä eri tavoin demokraattisia toimintatapoja voidaan toteuttaa hänen lähiyhteisössään.	Oppilas erittelee, miten eri päätöksentekotavat edistävät demokratiaa ja miten demokraattista päätöksentekoa tuetaan paikallisella, kansallisella, Euroopan unionin ja globaalilla tasolla. Oppilas soveltaa demokraattisia toimintatapoja omassa lähiyhteisössään.	Oppilas arvioi annetun aineiston pohjalta, miten demokratian päämäärät toteutuvat päätöksenteossa eri tasoilla. Oppilas soveltaa monipuolisesti demokraattisia toimintatapoja lähiyhteisössään ja laatii perusteltuja ehdotuksia niiden kehittämiseksi.

T7

Euroopan unioni tai Oulun kaupunki

- ▶ Mene osoitteeseen https://europa.eu/learning-corner/eu-timeline/2008_fi
 - ▶ Valitse aikajanalta 2008-nyt
 - ▶ Valitse sisällöistä ne, jotka liittyvät Euroopan unionin päätöksentekoon
 - ▶ Hae aiheesta tietoa myös muista lähteistä
- ▶ Mene osoitteeseen <https://www.ouka.fi/oulu/paatoksenteko-ja-hallinto/kaupunginvaltuusto>
 - ▶ Tutustu aineistoon opettajan ohjauksella
- ▶ Tee aiheestasi essee

T7 ohjata oppilasta ymmärtämään yhteiskunnallisen päätöksenteon periaatteita ja demokraattisia toimintatapoja paikallisella, kansallisella ja Euroopan unionin tasolla sekä globaalisti ja toimimaan aktiivisena, omaa lähiyhteisöä kehittävänä kansalaisena.

5	7	8	9
Oppilas osoittaa tunnistavansa ohjatusti demokraattisen päätöksenteon tunnuspiirteitä. Oppilas osoittaa esimerkeistä, miten demokraattinen päätöksenteko ilmenee hänen lähiyhteisössään. Oppilas osaa annetun aineiston pohjalta laatia tiivistelmän Oulun kaupunginvaltuuston toiminnasta.	Oppilas kuvailee demokraattisen päätöksenteon tunnuspiirteitä paikallisella, kansallisella ja Euroopan unionin tasolla. Oppilas kuvailee, millä eri tavoin demokraattisia toimintatapoja voidaan toteuttaa hänen lähiyhteisössään. Oppilas kuvailee päätöksenteon piirteitä Euroopan unionin tasolla.	Oppilas erittelee, miten eri päätöksentekotavat edistävät demokratiaa ja miten demokraattista päätöksentekoa tuetaan paikallisella, kansallisella, Euroopan unionin ja globaalilla tasolla. Oppilas soveltaa demokraattisia toimintatapoja omassa lähiyhteisössään. Oppilas kertoo, miten demokraattista päätöksentekoa tuetaan EU:n tasolla.	Oppilas arvioi annetun aineiston pohjalta, miten demokratian päämäärät toteutuvat päätöksenteossa eri tasoilla. Oppilas soveltaa monipuolisesti demokraattisia toimintatapoja lähiyhteisössään ja laatii perusteltuja ehdotuksia niiden kehittämiseksi. Oppilas arvioi aineiston pohjalta, miten demokratia toteutuu päätöksenteossa.